

POSTANOWIENIE

Dnia 17 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Wróbel (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Bohdan Bieniek

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z odwołania A. sp. z o.o. w S.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.
z udziałem zainteresowanych: K.H., M.J., M.P.
o niepodleganie ubezpieczeniom według polskiego ustawodawstwa,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 17 października 2019 r.,
zażalenia odwołującej się na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 7 marca 2019 r., sygn. akt III WSC U (...),

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) postanowieniem z dnia 7 marca 2019 r., sygn. akt III WSC U (...), odrzucił skargę kasacyjną płatnika składek A. Sp. z o.o. w S. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z 24 września 2018 r., sygn. akt III AUa (...).

Jak wyjaśnił Sąd Apelacyjny, płatnik składek w sprawie własnej o niepodleganie zatrudnionych przez niego osób ubezpieczeniom według polskiego ustawodawstwa, złożył skargę kasacyjną od całości wyroku Sądu Apelacyjnego w (...), określając przy tym wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę łącznie 27.000 zł i dokonał opłaty od skargi w kwocie 30 zł.

Sąd Apelacyjny analizując dopuszczalność skargi wziął pod uwagę, że spór toczył się w indywidualnych sprawach trzech ubezpieczonych, w stosunku do których organ wydał indywidualne decyzje, które następnie jednostkowo zostały zaskarżone przez płatnika. Wszystkie trzy sprawy zostały połączone celem wspólnego rozpatrzenia i rozstrzygnięcia. Sąd Apelacyjny przyjął zatem, że zainteresowani byli w sprawie współuczestnikami formalnymi w rozumieniu art. 72 §1 pkt 2 k.p.c. Jak wskazał, w takiej kategorii spraw wartości przedmiotu zaskarżenia, podobnie jak wartości przedmiotu sprawy, nie sumuje się, a o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia w każdej ze spraw połączonych formalnie. Opłacie podlega każda z połączonych spraw.

Sąd Apelacyjny wezwał pełnomocnika skarżącego do uzupełnienia braku formalnego przez wyliczenie przedmiotu zaskarżenia w stosunku do każdego z zatrudnionych oraz opłacenie pozostałych dwóch spraw. Wezwanie zostało odebrane 2 stycznia 2019 r., jednak opłata nie została wniesiona i nie uzupełniono braku. Z tego względu Sąd odrzucił skargę kasacyjną na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Płatnik składek A. Sp. z o.o. w S. złożył zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 7 marca 2019 r., sygn. akt III WSC U (...), w przedmiocie odrzucenia skargi kasacyjnej płatnika, zaskarżając je w całości.

Skarżący zarzucił zaskarżonemu postanowieniu naruszenie przepisów prawa procesowego, mające istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 133 § 3 w zw. Z art. 398⁶ § 1 i 2 k.p.c. przez ich niewłaściwe zastosowanie, polegające na doręczeniu zobowiązania z dnia 29 grudnia 2018 r. do uzupełnienia braków formalnych skargi kasacyjnej radcy prawnemu niebędącemu pełnomocnikiem wnoszącego skargę kasacyjną w niniejszej sprawie, a w konsekwencji niezrealizowanie przez przewodniczącego, w sposób skuteczny, ustawowego obowiązku polegającego na wezwaniu skarżącego do usunięcia braków w terminie tygodniowym pod rygorem odrzucenia skargi kasacyjnej, co z kolei doprowadziło do bezpodstawnego odrzucenia skargi kasacyjnej wniesionej w niniejszej sprawie.

Wskazując na powyższe, składający zażalenie wniósł o:

1. uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości jako oczywiście bezzasadnego,
2. zobowiązanie Sądu Apelacyjnego w (...) do przeprowadzenia postępowania naprawczego w postaci prawidłowego doręczenia pełnomocnikowi skarżącego wezwania do usunięcia istniejących braków formalnych skargi kasacyjnej wniesionej w niniejszej sprawie,
3. zasądzenie na rzecz płatnika kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych, z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. w odpowiedzi na zażalenie wniosł o nieobciążanie pozwanego kosztami postępowania zażaleniowego. Jednocześnie wskazał, że rozstrzygnięcie pozostawia do uznania Sądu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie ma uzasadnione podstawy.

Pełnomocnikiem płatnika składek A. Sp. z o.o. w S. w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w S., sygn. akt VI U (...), był radca prawny P.M., na mocy udzielonego mu pełnomocnictwa ogólnego „do zastępowania Spółki przed Sądami, w tym powszechnymi i administracyjnymi, Sądem Najwyższym oraz władzami i organami wszystkich instancji we wszelkich sprawach oraz postępowaniach dotyczących Spółki, w szczególności występowania w sprawach o zapłatę wraz z odbiorem należności” (pełnomocnictwo, k. 16 akt o sygn. VI U (...)). W toku postępowania przed Sądem Apelacyjnym w (...), pełnomocnikiem płatnika składek do zastępowania „w sprawie o ustalenie obowiązku ubezpieczenia społecznego przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.” ustanowiony został radca prawny P.S. (pełnomocnictwo, k. 553 „a” akt o sygn. III AUa (...)). Radca prawny P.S. upoważniony został także na mocy pełnomocnictwa szczególnego do wniesienia w imieniu A. Sp. z o.o. w S. skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 24 września 2018 r., sygn. akt III AUa (...) (pełnomocnictwo, k. 621 akt o sygn. III AUa (...)). Po przedłożeniu rzeczowej skargi przez radcę prawnego P. S. (skarga kasacyjna, k. 613-619 akt o sygn. III AUa (...)), Sąd Apelacyjny wezwał pełnomocnika płatnika składek do uzupełnienia braków

skargi kasacyjnej w terminie 7 dni (zarządzenie, k. 625 akt o sygn. III AUa (...); wezwanie do uzupełnienia braków, k. 626 akt o sygn. III AUa (...)). Wezwanie zostało jednakże zaadresowane przez Sąd Apelacyjny jedynie do radcy prawnego P.M. - doręczenie nastąpiło w dniu 2 stycznia 2019 r. (elektroniczne potwierdzenie odbioru, k. 627 akt o sygn. III AUa (...)). Tym samym wezwanie nie zostało doręczone radcy prawnemu P.S.. Mimo powyższego, postanowieniem z dnia 7 marca 2019 r., sygn. akt III WSC U (...), Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną złożoną przez radcę prawnego P.S., w związku z nieuzupełnieniem braków skargi.

Strony i ich organy lub przedstawiciele ustawowi mogą działać przed sądem osobiście albo przez pełnomocników (art. 86 k.p.c.).

Pełnomocnictwo procesowe może być ogólne – upoważniające do prowadzenia wszelkich spraw w imieniu strony lub szczególnych spraw bądź niektórych tylko czynności procesowych, albo szczególne – do prowadzenia konkretnej sprawy (art. 88 k.p.c.).

Pełnomocnictwo procesowe (ogólne i szczególne) obejmuje z mocy samego prawa umocowanie do:

- 1) wszystkich łączących się ze sprawą czynności procesowych, nie wyłączając powództwa wzajemnego, skargi o wznowienie postępowania i postępowania wywołanego ich wniesieniem, jako też wniesieniem interwencji głównej przeciwko mocodawcy;
- 2) wszelkich czynności dotyczących zabezpieczenia i egzekucji;
- 3) udzielenia dalszego pełnomocnictwa procesowego adwokatowi lub radcy prawnemu;
- 4) zawarcia ugody, zrzeczenia się roszczenia albo uznania powództwa, jeżeli czynności te nie zostały wyłączone w danym pełnomocnictwie;
- 5) odbioru kosztów procesu od strony przeciwnej (art. 91 k.p.c.).

W kodeksie postępowania cywilnego ustawodawca nie przewidział pełnomocnictwa „zespołowego”, więc w sytuacji, gdy strona ustanowiła kilku pełnomocników procesowych, każdy z nich umocowany jest samodzielnie w określonym zakresie (art. 91 i 92 k.p.c.) (B. Bładowski, *Pełnomocnictwo procesowe*, [w:] *Metodyka pracy sędziego cywilisty*, LEX 2013).

Jak nadto przypominał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 27 października 2017 r., IV CZ 64/17 (LEX nr 2408328), zgodnie z uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2008 r., III CZP 142/07 (OSNC z 2008 r., z. 11, poz. 122), pełnomocnictwo procesowe nie obejmuje z samego prawa umocowania do wniesienia skargi kasacyjnej i udziału w postępowaniu kasacyjnym.

W sytuacji, w której pełnomocnik zostaje ustanowiony w konkretnej sprawie toczącej się przed sądem powszechnym, rozciągnięcie przysługującego mu umocowania na wniesienie skargi kasacyjnej i reprezentację przed Sądem Najwyższym wymaga udzielenia odrębnego pełnomocnictwa procesowego, względnie takiego rozszerzenia treści pełnomocnictwa w zestawieniu z zakresem wynikającym z art. 91 Kodeksu postępowania cywilnego, aby wynikało z niego także umocowanie do działania przed Sądem Najwyższym w postępowaniu kasacyjnym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2018 r., I CZ 108/18, LEX nr 2615496).

Jednocześnie wskazuje się, że w braku szczególnych wymagań wynikających wprost z ustawy, ocena zakresu pełnomocnictwa procesowego, w tym co do umocowania do działania przed Sądem Najwyższym, sytuje się każdorazowo w płaszczyźnie wykładni oświadczenia mocodawcy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2018 r., I CZ 30/18, LEX nr 2486192).

Ponadto, zgodnie z art. 133 § 3 k.p.c., jeżeli ustanowiono pełnomocnika procesowego, doręczenia należy dokonywać tym osobom. Przepis ten ma charakter kognitywny i wyłącza swobodną dyspozycję stron oraz sądu w kwestii kształtowania sposobu doręczeń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2018 r., II UK 689/16, LEX nr 2490061; postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 kwietnia 2005 r., I CZ 20/05, LEX nr 603156; z dnia 24 listopada 2005 r., III CZ 89/05, LEX nr 604123; z dnia 10 lipca 2007 r., II PZ 28/07, LEX nr 964463).

W niniejszej sprawie mocodawca udzielił w postępowaniu przed Sądem Okręgowym pełnomocnictwa procesowego ogólnego radcy prawnemu P.M., uwzględniając w jego treści, iż umocowanie pełnomocnika obejmuje także zastępowanie mocodawcy przed Sądem Najwyższym. Następnie, w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym, mocodawca - nie odwołując rzeczzonego

pełnomocnictwa - udzielił pełnomocnictwa szczególnego do złożenia skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 24 września 2018 r., sygn. akt III AUa (...), radcy prawnemu P.S., prowadzącemu kancelarię wraz z radcą prawnym P.M..

Z poczynionych na wstępie rozważań wynika, iż w tego rodzaju sytuacji, tj. w przypadku upoważnienia dwóch pełnomocników do reprezentowania strony w postępowaniu kasacyjnym, każdy z nich był umocowany do wniesienia w jej imieniu skargi kasacyjnej. I tak, skargę złożył radca prawny P.S., zgodnie z udzielonym mu pełnomocnictwem szczególnym, tj. pełnomocnictwem późniejszym względem pełnomocnictwa ogólnego, udzielonego radcy prawnemu P.M.. W związku z tym Sąd Apelacyjny po stwierdzeniu braków ww. skargi, zobowiązany był wezwać do ich uzupełnienia radcę prawnego P.S., jako autora skargi kasacyjnej, nie zaś radcę prawnego P.M..

Powyższe stwierdzenie trzeba uznać za logiczne, a nadto zgodne z wolą strony udzielającej pełnomocnictw. Mocodawca, decydując się na udzielenie pełnomocnictwa szczególnego w opisanym wyżej zakresie radcy prawnemu P.S., mimo wcześniej udzielonego przez siebie pełnomocnictwa ogólnego (obejmującego m.in. postępowanie przed Sądem Najwyższym) dla radcy prawnego P.M., wyraził wolę bycia reprezentowanym w postępowaniu kasacyjnym przez „nowego” pełnomocnika. Również z tego względu Sąd Apelacyjny powinien doręczyć wezwanie w sprawie braków skargi kasacyjnej na jego nazwisko. Inaczej mówiąc, w tym konkretnym przypadku, Sąd dysponując dwoma pełnomocnictwami strony – ogólnym i szczególnym, powinien w pierwszej kolejności uwzględnić pełnomocnictwo szczególne.

Jako że Sąd Apelacyjny nie miał podstaw do wezwania do uzupełnienia braków skargi radcy prawnego P.M., zamiast radcy prawnego P.S., będącego autorem skargi, doręczenie wezwania pełnomocnikowi skarżącego trzeba uznać za nieskuteczne - tym samym nie zaczął biec termin z art. 398⁶ § 1 k.p.c. Zważyć zatem należy, iż odrzucenie skargi kasacyjnej w związku z nieuzupełnieniem jej braków w terminie, było w tej sytuacji nieuprawnione.

Mając na względzie powyższe, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

